

หลักสูตรการประกอบอาชีพวิชาการปลูกพืชผสมผสานในแปลงไม้ยางหม่น

จำนวน 40 ชั่วโมง

กลุ่มวิชาอาชีพเกษตรกรรม

ความเป็นมา

กรมส่งเสริมการเรียนรู้ กระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยงานที่จัด ส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต การเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง และการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับ โดยดำเนินการตามภารกิจศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนเป็นการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเอง มีกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ทั่วไป เพื่อพัฒนาอาชีพของตนเองให้มั่นคงตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ตอบสนองยุทธศาสตร์ นโยบายกรมส่งเสริมการเรียนรู้ไปสู่ การสร้างโอกาส ความเท่าเทียม และลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษายกระดับคุณภาพและเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการสำหรับทุกกลุ่มเป้าหมายและสร้างความพึงพอใจให้กับผู้รับบริการ

การปลูกพืชเกษตรผสมผสานในแปลงไม้ยางหม่น เป็นแนวทางหรือหลักในการบริหารจัดการที่ดินและน้ำเพื่อการเกษตรในที่ดินขนาดเล็กให้เกิดประโยชน์สูงสุด ด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระราชดำรินี้เพื่อเป็นการช่วยเหลือเกษตรกร จัดการพื้นที่ ก่อให้เกิดผลดีและประโยชน์ด้านต่างๆ ดังนั้น เพื่อตอบสนองความต้องการด้านทางเลือกในการประกอบอาชีพและเป็นการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้ประชาชนที่มีความสนใจในการศึกษาหลักสูตรวิชาชีพ วิชาการเกษตรแบบผสมผสาน ปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น พืชไร่ พืชผัก พืชสมุนไพร ฯลฯ อย่างผสมผสานกัน และหลากหลายในพื้นที่เดียวกัน เพื่อใช้เป็นอาหาร หากเหลือจากการบริโภคก็นำไปขาย เพิ่มรายได้ ลดรายจ่ายภายในครัวเรือน

ดังนั้น เพื่อเป็นการส่งเสริม สนับสนุน และตอบสนองความต้องการของประชาชนกลุ่มเป้าหมาย ในพื้นที่ ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอพนมดงรัก จึงได้จัดโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน วิชาการปลูกพืชเกษตรผสมผสานในแปลงไม้ยางหม่น จำนวน 40 ชั่วโมง เพื่อเป็นการให้ความรู้ ความเข้าใจ ฝึกทักษะ สามารถนำไปประกอบอาชีพ พัฒนาอาชีพสร้างรายได้ให้เก็บทนเองและครอบครัวแบบยั่งยืนต่อไป

หลักการของหลักสูตร

หลักสูตรการประกอบอาชีพการปลูกพืชผสมผสานในแปลงไม้ยางหม่น มีหลักการดังนี้

1. เป็นการจัดหลักสูตรด้านเกษตรกรรม ที่มีความยืดหยุ่น ทั้งด้านหลักสูตร การจัดกระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เน้นบูรณาการให้สอดคล้องกับศักยภาพด้านต่างๆ 5 ด้าน ได้แก่ ศักยภาพของทรัพยากรธรรมชาติในเขตพื้นที่ให้บริการ ศักยภาพของพื้นที่ตามลักษณะภูมิอากาศ ศักยภาพของภูมิประเทศ และทำเลที่ตั้ง ศักยภาพของศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิต ศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ในเขตพื้นที่
2. การจัดการศึกษาการประกอบอาชีพการปลูกพืชเกษตรผสมผสานในแปลงไม้ยางหม่น มุ่งเน้นให้ผู้ไม่มีอาชีพ ผู้มีอาชีพแล้วและต้องการพัฒนาอาชีพของตนเองให้มีความมั่นคง รวมทั้งผู้ประสบภัยโดยจัดการศึกษาอย่างทั่วถึงเท่าเทียมกัน และเน้นความรู้คู่คุณธรรม
3. ส่งเสริมให้มีความร่วมมือในการดำเนินงานร่วมกับภาคีเครือข่าย
4. ส่งเสริมให้มีการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์เข้าสู่หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
5. การจัดการเรียนรู้ มุ่งเน้นการอบรมสัมมนา เพื่อพัฒนากลุ่มเป้าหมายผู้ไม่มีอาชีพ หรือผู้ที่มีอาชีพแล้วและต้องการพัฒนาอาชีพของตนเองให้มีความมั่นคง ให้มีความพร้อมที่จะทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จุดมุ่งหมาย

หลักสูตรการประกอบอาชีพการปลูกพืชผสมผสานในแปลงไม้ยางพารา มีจุดมุ่งหมาย ดังต่อไปนี้

1. กลุ่มเป้าหมายตัดสินใจประกอบอาชีพให้สอดคล้องกับศักยภาพตนเอง ชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม
2. กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะการประกอบอาชีพและบริหารจัดการอาชีพปลูกพืชเกษตรผสมผสานในแปลงไม้ยางพารา ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. กลุ่มเป้าหมาย มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อตนเองผู้อื่น และสังคม

กลุ่มเป้าหมาย

หลักสูตรการประกอบอาชีพการปลูกพืชผสมผสานในแปลงไม้ยางพารา มีกลุ่มเป้าหมายคือ

1. ผู้ที่ประกอบอาชีพเกษตรกร และเกษตรกรที่สนใจ
2. ผู้ที่มีอาชีพและต้องการพัฒนาอาชีพโดยเฉพาะ ผู้ประกอบการ SME,OTOP และผู้ประกอบอาชีพ

ทั่วไป

ระยะเวลา

ระยะเวลาเรียนตลอดหลักสูตร จำนวน 40 ชั่วโมง แบ่งเป็น

1. ภาคทฤษฎี จำนวน 13 ชั่วโมง
2. ภาคปฏิบัติ จำนวน 27 ชั่วโมง

โครงสร้างหลักสูตร

หลักสูตรการประกอบอาชีพการปลูกพืชเกษตรผสมผสานในแปลงไม้ยางพารา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีโครงสร้างหลักสูตรดังนี้

1.ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการเกษตร

- 1.1 ความหมายของเกษตรผสมผสาน
- 1.2 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับระบบเกษตรผสมผสาน
- 1.3 วิธีการแบ่งสัดส่วนกิจกรรมเกษตรระบบผสมผสาน

ภาคทฤษฎี 2 ชั่วโมง

ภาคปฏิบัติ 3 ชั่วโมง

2.การปลูกพืชแบบผสมผสาน

2.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการปลูกพืชเกษตรผสมผสาน

- 2.1.1 การปลูกพืชที่หลากหลาย
- 2.1.2 การใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่า
- 2.1.3 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

2.2 ความสำคัญของการปลูกพืชแบบผสมผสาน

- 2.2.1 ลดความเสี่ยง
- 2.2.2 เพิ่มความหลากหลายทางชีวภาพ
- 2.2.3 ลดต้นทุนการผลิต
- 2.2.4 เพิ่มรายได้และกระจายรายได้
- 2.2.5 ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน

2.2.6 เพิ่มความมั่นคงทางอาหาร

ภาคทฤษฎี 2 ชั่วโมง

ภาคปฏิบัติ 3 ชั่วโมง

3. การจำแนกประเภทของการปลูกพืช

3.1 การปลูกพืชผัก

3.1.1 การเลือกพันธุ์ที่มีคุณภาพ

3.1.2 การเลือกขนาดและระยะเวลา

3.1.3 การเลือกแหล่ง จัดจำหน่าย

3.2 การเลือกพันธุ์ที่มีคุณภาพ

3.2.1 การเลือกพันธุ์ที่มีคุณภาพ

3.2.2 การเลือกขนาดและระยะเวลา

3.2.3 การเลือกแหล่ง จัดจำหน่าย

3.3 การปลูกไม้ยืนต้น

3.2.1 การเลือกพันธุ์ที่มีคุณภาพ

3.2.2 การเลือกขนาดและระยะเวลา

3.2.3 การเลือกแหล่ง จัดจำหน่าย

ภาคทฤษฎี 2 ชั่วโมง

ภาคปฏิบัติ 3 ชั่วโมง

4. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปลูกพืช

4.1 ปัจจัยทางธรรมชาติ

4.1.1 การจัดการดิน

4.1.2 การจัดการน้ำ

4.1.3 การจัดการแสง

4.1.4 การจัดการอุณหภูมิและความชื้น

4.2 ปัจจัยทางสิ่งแวดล้อม

4.2.1 การจัดการดิน

4.2.2 การจัดการน้ำ

4.2.3 การจัดการแสง

4.2.4 การจัดการอุณหภูมิและความชื้น

ภาคทฤษฎี 2 ชั่วโมง

ภาคปฏิบัติ 3 ชั่วโมง

5. การปลูกพืชและการดูแลรักษา

5.1 การเตรียมดิน

5.1.1 การไถพรวน

5.1.2 การปรับปรุงดิน

5.2.การปลูก

5.2.1 การเลือกเมล็ดพันธุ์และต้นกล้า

5.2.2 การให้น้ำ

5.2.3 การใส่ปุ๋ย

5.3.การดูแลและรักษา

5.3.1 การให้น้ำ

5.3.2 การพรวนดิน

5.3.3 การกำจัดวัชพืช

5.3.4 การป้องกันและกำจัดศัตรูพืช

ภาคทฤษฎี 2 ชั่วโมง

ภาคปฏิบัติ 8 ชั่วโมง

6. การทำปุ๋ยหมัก

6.1 การทำปุ๋ยหมักมูลสัตว์

6.1.1 การเตรียมวัสดุ-อุปกรณ์

6.1.2 การผสมปุ๋ย

6.1.3 การหมัก

6.1.4 การกลับกอง

6.1.5 การตรวจสอบความชื้น

6.1.6 การย่อยสลาย

6.1.7 การนำไปใช้

6.2.การทำปุ๋ยหมักพืชสด

6.2.1 การเตรียมวัสดุ-อุปกรณ์

6.2.2 ขั้นตอนการทำ

6.2.3 การใช้ประโยชน์

6.3.การทำจุลินทรีย์สังเคราะห์แสง

6.3.1 การเตรียมวัสดุ-อุปกรณ์

6.3.2 ขั้นตอนการทำ

6.3.3 การใช้ประโยชน์

ภาคทฤษฎี 1 ชั่วโมง

ภาคปฏิบัติ 4 ชั่วโมง

7. การเก็บเกี่ยวและหลังเก็บเกี่ยว

7.1 การเก็บเกี่ยว

7.1.1 ระยะเวลาเก็บเกี่ยว

7.1.2 วิธีการเก็บเกี่ยว

7.2 การจัดการหลังเก็บเกี่ยว

7.2.1 การทำความสะอาดและคัดคุณภาพ

7.2.2 การลดอุณหภูมิ

7.2.3 การควบคุมความชื้น

7.2.4 การป้องกันโรคและแมลง

7.2.5 การเก็บรักษา

7.2.6 การบรรจุและการขนส่ง

7.2.7 การตลาด

การจัดกระบวนการเรียนรู้

- การบรรยาย
- การฝึกปฏิบัติเป็นรายบุคคล

สื่อการเรียนรู้

1. เอกสาร/ใบความรู้
2. ศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้
3. สื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ เช่น VCD , DVD , อินเทอร์เน็ต
4. ฝึกปฏิบัติจริง

การวัดและประเมินผล

1. การประเมินความรู้ภาคทฤษฎีระหว่างเรียนและจบหลักสูตร
2. การประเมินผลระหว่างเรียนจากการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพเพียงพอ สามารถสร้างรายได้ให้กับตนเอง ความสำเร็จของการปฏิบัติและจบหลักสูตร

เอกสารหลักฐานการศึกษาที่จะได้รับหลังจากอบรม

1. หลักฐานการประเมินผล
2. ทะเบียนคุมวุฒิบัตร
3. วุฒิบัตร ออกโดยสถานศึกษา